

Maltas Ziņas

Maltas pagasta pārvaldes informatīvais izdevums

2022. gada 12. augusts

Reģistrācijas numurs 40900027426

Nr. 7 (70)

Maltas pagasts atgādināja – «Lauku sētā darba daudz»

Vasaras pilnbriedā – jūlijā, kā jau ierasts, tiek svinētas Rēzeknes novada dienas, un šogad to noslēguma pasākumu rīkoja Maltas pagastu apvienības (MPA) pārvalde 30. jūlijā Bekšos.

Tā bija tāda pirmā reize, kad Maltas apvienība sanāca kopā, lai parādītu sevi un paskatītos, ko prot un rāda kaimiņi. Pirmā kopā būšanas reize tik plašā mērogā, kad vienuviet sapulcējušies tik daudzi kolektīvi un dažādu līmeņu vadītāji! Pasākuma laikā viens pie otra atnācām, apskatījām, ko paveikuši citu pagastu kolēģi, uzcieņājām viens otru ar saviem sarūpētajiem gardumiem un dalījāmies pieredzē. Bija ļoti patīkami apjaust, ka mēs kopā varam gan koncertu kopā uztaisīt, gan pacienāt viens otru ar savas sētas labumiem, gan sirsnīgi parunāties, gan arī sanākušos svētku viesus no sirds iepriecināt.

Gatavošanās svētkiem sākās jau pavasarī, katram pagastam izdomājot savu darbības zonu. Maltas pagastu, kā jau ierasts, pārstāvēja kultūras nams. Maltiešu ideja – «Lauku sētā darba daudz». Mēs Bekšos piedāvājām izmēģināt roku dažādos darbiņos un aicinājām viesus improvizētā piemājas saimniecībā «Pie gaiļa». Jaunajai paaudzei luste baudīt lauku darbus bija izteikti mazāka, toties vecākā paaudze, atceroties visus šos pienākumus un priecājoties par to, ka tagad tik smagi nav jāstrādā, labprāt, nostalgijas vadīti, ar azartu iesaistījās un izbaudīja procesu. Jāatzīst, ka daudzi prata pareizi uzmeistarot pirts slotas. Darbiņš, kas no piedāvātajiem patika mazāk, bija zirņu un pupu atdalīšana. Uz pasākumu ieradāmies arī ar savu «Dzeraunis smiereņu», kas bija pagatavots no lauku produktiem – olām, biezpiena, ķiploka, sīpola, krējuma un dillītēm. Interesentiem bija iespēja šo produktu izgaršot, smērējot to uz baltmaizes vai rupjmaizes, ieteikt savā skatījumā piemērotāko nosaukumu un arī savus salikumus. Entuziasma pilnie degustētāji varēja arī paši iemēģināt roku smēriņa pagatavošanā, radot tam savu versiju. Tāpat apmeklētāji tika cienāti ar kvasu, jo arī tas rada asociācijas ar lauku garšām, kas neapšaubāmi piestāvēja mūsu zonas tematikai. Ņemot vērā, ka pavisam nesen Malta svinēja savu 85. jubileju, mums bija sarūpēta arī svētku torte, ar kuru cienājām savus viesus. Uz skaista rūtaina lakata atnācējus gaidīja arī nupat izdotā grāmata par novadnieku Juri Gaigalu un viņa ilustrētajām tautasdziesmām, kur lauku un darbu atspoguļojums paliks paaudžu paaudzēm mantojumā.

Tā trīs stundas paskrēja nemanot. Izvērtējot anketu rezultātus, balvas par prasmēm lauku sētā godam nopelnīja Ilona Careva, Vija Terentjeva, Ināra Blinova. Balvās – mūsu pašu pagasta podnieka Aivara Ušpeļa veidotie vēja zvani. Paldies visiem, kas iegriezās un darbojās mūsu sētā. Paldies Valentīnai Gromovai par sarūpētajiem ārstniecības augiem. Par darbošanos lauku sētā Bekšos paldies Irīnai Volkovai, Agatei Gžibovskai un brīvprātīgajam palīgam Adrianai Poplavskai. Par dalību MPA svētku gājienā, pārstāvot Maltas pagastu: Anitai un Vladislavam Krasnobajiem, Ērikam Čudaram. Par dalību svētku koncertā paldies kultūras nama lauku kapelas «Malta» vijolniecei Agatei Gžibovskai, ansambļa «Kalinuška» dalībniecēm, līnijdeju grupas «Pieņepūka» dalībniecēm un vadītājam Rutai Mikai. Paldies pagasta pārvaldei par transportu. Par vizināšanu uz Bekšiem un atpakaļ paldies Igoram Sorokinam un Jurim Lignarskim.

Pasākumā tika apbalvoti arī konkursa «Sakoptākā lauku sēta» laureāti Maltas pagastā Anita un Vladislavs Krasnobaji, kuri saimnieko savās mājās «Raitīši» desmit kilometrus no Maltas. Arī svētku izskaņā iemirdzējās Maltas vārds, jo uz skatuves kāpa populārā, Maltas pagastā radusies, grupa «Borowa MC», priecējot kuplo klausītāju pulku ar vecajām labajām, iecienītajām dziesmām, kas daudziem atsauc atmiņā īpašus brīžus, pagātnes notikumus, kas saistās ar to laiku, kad šīs dziesmas bija popularitātes virsotnē. Klausītāji izbaudīja koncertu un gandarīti jutās arī paši grupas dalībnieki. Turpinājumā kuplais klausītāju pulks kļuva par aktīviem dejojājiem, jo uz skatuves kāpa šobrīd īpaši populārais latgāliešu mūzikas izpildītājs Juris Ostrovskis, arī tautā iecienītās dziesmas «Malta, Malta, lobim ļaudim calta» izpildītājs.

Maltas KN vadītāja Elīna Prusaka Irinas Volkovas foto

Maltas septītā «rozīnīte» – dievnami

Turpinām Maltas nosaukuma 85. jubilejai par godu aizsāko rakstu ciklu par ciemata un pagasta «rozīnīēm». Sagaidot jubileju, viens no trim ciemata vidē ievietotajiem baneriem vēstīja «Meklē mieru». Tas šķiet nereāli un vilinoši vienlaikus, ja domājam par mūsdienu steidzīgo un nemiera pilno pasauli, un tomēr... Šīs miera meklējumu un savu domu sakārtošanas vietas ir baznīcas. «Treju dīvnomu/ Svīteits šis cīmats/ Aicynoj ticeigūs/ Lyugtīs ikdīn,» – tā sirsnīgi un trāpīgi dzejoli «Sovai Maltai» raksta dzejniece Emīlija Astiče.

Šie dievnami ir: Maltas (Rozenovs) Svētā Krusta pagodināšanas Romas katoļu baznīca – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Celta 1780. gadā. Tajā ir trīs koka altāri un saglabājušies ļoti veci un īpatnēji feretroni (mazi pārnēsājami altāriši). Viens no tiem ir no koka griezts, kuram vienā pusē atveidots Sv. Juris uz zirga, otrā – Vissvētākā Trīsvienība (šāds feretrons ir vienīgais Latgalē).

Maltas (Rozenovs) Visusvēto pareizticīgo baznīca celta pareizticīgo kapsētas teritorijā, iesvē-

tīta 1928. gada 21. oktobrī. Tā ir koka gulbūve ar taisnstūra altārgala piebūvi, fasāžu apdarē izmantots stilizēts saules motīvs. Līdzekļi būvdarbiem tika savākti kā labprātīgi ziedojumi, un baznīcas būvniecības idejas īstenojās ar ārstu Ivanu Sudzilovski priekšgalā.

Maltas (Borovajas) vecticībnieku kopienas lūgšanu nams (Svētā Jāņa teologa Borovkas vecticībnieku draudzes dievnams) celts 20. gs. 20. gados būvuzņēmēja A. Grunceviča vadībā. Vienkārša celtnē ar nelielu sīpolveida kupolu. Dievnamā ir senas kulta relikvijas: Evaņģēlijs ar gravūrām iesējumā, ikona «Ienešana templī», ikona «Svētā Trīsvienība».

Jāpiebilst, ka 2020. gadā no 1. līdz 17. jūlijam Rēzeknes novada dienu 2020 laikā Maltas KN ierosinātajā pirmajā mākslas plenērā «Dievnami gleznās» sešas mākslinieces gleznoja Rēzeknes novada pašvaldības iestādes «Maltas pagastu apvienība» sešu pagastu triju konfesiju 15 dievnamus. Maltā trīs esošos iemūžināja māksliniece Vēsma Ušpele. (Pilnu rakstu lasiet www.malta.lv.)

Prezentē grāmatu «Jura Gaigala varavīksne»

Maltas vēstures muzejā 23. jūlijā tika prezentēta grāmata «Jura Gaigala varavīksne», kas izdota, pateicoties Rēzeknes novada Maltas pagasta pārvaldes, Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības (Mazo kultūras un tūrisma projektu konkursā), uzņēmēju Pētera Ragauša (ASV), Gunāra Smeiļa (Malta) un Igora Lucijanova (Rēzekne) un mākslinieka meitas Daces un mazmeitas Ievas finansīalajam atbalstam.

Divdaļīgās, 432 lappuses biezs grāmata 1. daļā iepazīsiet mākslinieka darbības daudzpusību un dzīvesstāstu. 2. daļā ir tautasdziesmu ilustrāciju izlase (ap 300 no kopumā 700, kas tapušas no 1973. līdz 2001. gadam un apkopotas deviņos pašā rūpīgi sakārtotos albumos (katrs vienā eksemplārā)). Grāmatu vēl vērtīgāku padara mākslinieka darbu analītiskie papildinājumi, kurus sniedza pieaicinātie profesio-

nāļi: Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas profesore, filoloģijas zinātņu doktore latviešu folkloristikā Angelika Juško-Štekele; Latgales Kultūrvēstures muzeja Mākslas nodaļas vadītāja Mg. design, Bac. art. Inese Dundure; Maltas vēstures muzeja krājuma glabātāja māksliniece-grafiķe Bac. art. Jana Indričāne.

Grāmatas beigās ir tās satura un mākslinieka dzīvesstāsta īss pārskats angļu, franču un krievu valodā. Grāmatas metiens ir vien 500 eksemplāri, tāpēc primāri tā tiks dāvināta bibliotēkām un skolām (interesēties, zvanot uz tālr. 26189569 vai rakstot uz e-pasta adresi maltamuzejs@inbox.lv).

Bet līdz augusta beigām muzejā var aplūkot agrāk neekspozēto akvareļu izstādi, kā arī muzejam dāvinātos Gaigalu ģimenes dažādus priekšmetus – spilgtas laikmeta liecības.

Izdod brošūru «Maltas jaunais gardēdis»

Maltas Bērnu un jauniešu centrs ciemata nosaukuma un savai 30. jubilejai par godu sarūpējis un pagaidām nelielā metienā izdevis pagastā iecienīto receptu krājumu, kurā atrodamas 16 senās saimniecību receptes un mūsdienu jauniešu papildinātās.

Saglabāti arī receptu nosaukumi latgāliešu rakstu valodā, kā tos Latgalē dēvē joprojām. Visi gardumi tikuši «aprobēti» – gatavoti, degustēti un fotografēti Maltas BJC pulciņā «Hobiju pasaulītē», ko vada skolotāja Rita Siņavska. Turpmāk plānots receptu krājumu papildināt, iekļaujot arī citus ēdienus, kas varētu kļūt par Maltas kulināro vizītkarti. Bet pagaidām – goda vietā un brošūras 1. lappusē ir vēsturiskie «Perniki», kuru recepti piedāvāja Jadviga

Okuneviča. Brošūrā iekļautas receptes, ko piedāvāja: Terēzija Svikša, Regīna Jaudzema, Inese Bundere, Rita Siņavska un Inta Bule.

Brošūra tapusi Rēzeknes novada pašvaldības Izglītības un sporta pārvaldes atbalstītajā jaunatnes iniciatīvu projektā. Bukleta idejas autore un materiālu «krātuvīte» ir skolotāja Rita Siņavska, fotogrāfe un fotogrāfiju redaktore – Milla Ketija Seņkova, projekta koordinatore – skolotāja Inta Bule, tekstu korektore un maketētāja – skolotāja Skaidrīte Svikša, bet čaklie un aizrautīgie Maltas jaunie gardēži un pavāri bija: Solveiga Lozda, Milla Ketija Seņkova, Alīna Matvejeva, Viktorija Gorina, Angelina Poplavska, Laura Marija Babre, Dagne Tuče un Andželika Percova.

Novadpētniecības ekskursija un dzejas konkurss

Turpinot Maltas 85. gadu jubilejas pasākumu ciklu, bibliotēka rīkoja dzejas konkursu «Atver durvis uz Maltu» un aicināja visus interesentus, kuros mīt dzejas dzirksts, izrādīt cieņu, mīlestību, apbrīnu un lepnumu par Maltu.

Lai tuvāk iepazītu savu dzimto ciematu, notika novadpētniecības ekskursija, kuras laikā jaunākie bibliotēkas apmeklētāji kopā ar bibliotekāri apskatīja Maltas ievērojamākās vietas un iepazīna ciemata vēsturi. (Paldies visiem ekskursijas dalībniekiem: Adelei, Ģirtam, Artūram, Dzintaram, Adrianam, Innai, Artēmijam, Irīnai, Larīnai. Gida lomā iejutās Elvīra Pinka.)

Lielu interesi bibliotēkas lasītājiem izraisīja lasīšanas aktivitāte «Kāpis Grāmata maisā», kas bija veltīta Starptautiskajai kaķu dienai. Īpaši iesaiņotās grāmatas ar draiskulīgu kaķu attēliem vēl joprojām nepacietīgi gaida savus lasītājus Maltas pagasta bibliotēkā.

Izdevumu sagatavoja Skaidrīte Svikša.